

VERGİ İNCELEMESİ GEÇİREN MÜKELLEFİN “İNCELEME SONRASI” YAPACAĞI DEĞERLENDİRME TOPLANTISI

Özet

Bu sirkülerimizde, mükellefler tarafından vergi incelemesi tamamlanmak üzere iken veya tamamlandıktan sonra yapılacak değerlendirme toplantısında dikkate alınmasının yararlı olacağı düşünülen bazı konulara değinilmektedir.

Anahtar Kelimeler

Vergi incelemesi, tarhiyat öncesi uzlaşma, tarhiyat sonrası uzlaşma, vergi davası

Vergi İncelemesi Sonrası Durum Tespiti

2012/Haziran-01 No.lu Sirkülerimizde Vergi İncelemesine Alınan Mükellefin İnceleme Öncesi Yapacağı Değerlendirme Toplantısında dikkate almasını tavsiye ettiğimiz bazı konulara yer vermiştik. Bu Sirkülerimizde ise vergi incelemesi tamamlandıktan sonra yapılacak toplantıda dikkate alınmasını tavsiye ettiğimiz konulara yer veriyoruz.

Vergi incelemesi, temel itibarıyla iki şekilde tamamlanır; inceleme sonucunda mükellefin mevzuata aykırı bir işlemine rastlanmamış, ek vergi salınmasını veya yaptırım uygulanmasını gerektirir herhangi bir durumu bulunmadığı belirlenmiş olabilir. Bu durumda, mükellef incelemeye ibraz edilen defter ve belgelerini tutanak eşliğinde iade alabilir ve işine kaldığı yerden devam edebilir.

Bir vergi incelemesinde tenkit edilecek herhangi bir konuya rastlanmamış olması mükellef bakımından ibra mahiyetinde olmayıp İdarenin yeniden inceleme yapma yetki ve hakkını sınırlamaz.

Vergi incelemesi sonucunda mükellefin işlemlerinde vergi, ceza ve faiz hesaplanmasını gerektirir konulara rastlanmış olabilir. Bu genel durumun yanı sıra elbette söz konusu inceleme aramalı inceleme şeklinde yapılmış veya suç raporu düzenlenmesini gerektirir durumlar saptanmış da olabilir. Bu gibi özel durumları ayrıca ele alacağımız sirkülerlerimiz olacağından bu sirkülerde sadece cezalı vergi tarhiyatı ile karşılaşan mükelleflere dönük açıklamalarımız yer almaktadır.

Tarhiyat Öncesi Uzlaşma Talep Etmeden Önce

Tarhiyat öncesi uzlaşma, mükellefe henüz tarhiyat yapılmadan evvel uzlaşmada bulunma olanağı tanıyan bir yoldur. VUK hükümleri çerçevesinde çıkarılan Tarhiyat Öncesi Uzlaşma Yönetmeliği'ne göre; nezdinde vergi incelemesi yapılan kişiler, incelemenin başlangıcından, inceleme ile ilgili son tutanağın düzenlenmesine kadar geçen süre içerisinde her zaman uzlaşma talebinde bulunabilirler. Keza, vergi incelemesi yapmaya yetkili olanlarca yapılacak uzlaşmaya davet hallerinde ise davet yazısının tebliğ tarihinden itibaren en geç 15 gün içerisinde uzlaşma talebinde bulunabilirler.

Uygulamada, incelemeyi yapan müfettiş, mükellefe incelemeyi bitirdiğini, inceleme tutanağını tanzim ettiğini, tutanakta yer alan unsurlarla ilgili tarhiyat önereceğini, bu konularda tarhiyat öncesi uzlaşma talep edilmediğini sorarak mükellefin bu beyanını tutanağa geçirmektedir.

İşte tam bu sırada, mükellef inceleme ile ilgili olarak tüm değerlendirmelerini bitirmiş, tercihlerini yapabilir duruma gelmiş olmalıdır.

Detaylı bilgi için:

Çetinkaya Hukuk Bürosu | www.cetinkaya.av.tr

Tel: +90 212 212 99 55
Fax: +90 212 212 79 71
Mecidiye Cad. Cevher Apt.
No: 3/6 Mecidiyeköy
34387 Şişli – İstanbul

Av. Oğuz ÇETİNKAYA | oguzcetinkaya@cetinkaya.av.tr

Av. Ali Özgür KARA | aliozgurkara@cetinkaya.av.tr

Stj. Av. Sezer ÇİMEN | sezercimen@cetinkaya.av.tr

http://www.linkedin.com/company/cetinkaya-law-office?trk=hb_tab_compy_id_2305449

Bu aşamada mükellefin önünde iki aşamalı bir ayırım olduğu kabul edilebilir:

Birincisi, tarhiyatın kaldırılması için dava yolu mu yoksa uzlaşma yolu mu tercih edilecektir?

Dava yolunun avantajı, tarhiyatın getirdiği mali külfetin tamamen kaldırılmasına olanak tanıyan bir yol olmasıdır. Dezavantajı da davanın olumsuz sonuçlanması durumunda tüm vergi, ceza ve faiz borcunun ödenmesi gereğidir. Uzlaşma, dava riski almak istemeyen taraflar için getirilmiş bir “orta” yoldur. Önerilen tarhiyat ile oluşan mali külfet tarafların karşılıklı rızaları ile kısmen kaldırılmakta ve ihtilaf sulhen çözülmektedir.

Kural itibarıyla vergi ve cezaların tamamı uzlaşma kapsamında olmakla beraber bazı özellikli durumlarda tarh olunan vergiler ve kesilen cezalar uzlaşma kapsamına girmemektedir. Bu nedenle, mükellefe önerilen tarhiyat ve ceza kalemlerinin uzlaşma kapsamında olup olmadığının iyi belirlenmesi gerekir, aksi halde hak kaybı ile karşılaşılabilir.

Uzlaşma kapsamında kalan vergi ve cezalar bakımından uzlaşmaya başvurmak dava hakkını ortadan kaldırmaz, erteler. Bu nedenle, mükellefler doğrudan dava yoluna gitmekten evvel uzlaşmaya müracaat ederek tarhiyatın getirdiği mali külfetin ne düzeye çekilebileceğini görmek isteyebilirler. Bu durumda mükellefin ikinci kararını vermesi gerekir; tarhiyat öncesi uzlaşmaya mı yoksa tarhiyat sonrası uzlaşmaya mı başvurulmalıdır?

Her iki uzlaşma yolu da mükellefe tanınan bir hak olarak düzenlenmiştir. Mükellefler özgürce iki yoldan birini tercih edebilirler. Bu yollardan birinin diğerine nazaran “tercihe şayan” olduğunu ifade etmek için somut bir neden yoktur. Bu tercih yapılırken, mükelleflerin kendi özel durumlarına uygun bir değerlendirme yapmaları, yürütülen inceleme sürecindeki izlenimleri, eğer varsa daha önceki uzlaşma tecrübelerini dikkate almaları önerilebilir. Uygulamada, tarhiyat öncesi uzlaşma komisyonlarında uzlaşma marjının daha geniş olduğu kanısı yaygındır.

Vergi/Ceza İhbarnameleri ve Vergi İnceleme Raporları Geldi. Şimdi Ne Olacak?

Tarhiyat öncesi uzlaşma yoluyla sona ermemiş bulunan tarhiyatlarda gidilecek yol şu şekildedir: Mükellef tarhiyat öncesi uzlaşmaya müracaat etmiş ama uzlaşmamış ise vergi/ceza ihbarnamelerini tebliğ aldıktan sonra doğrudan dava yoluna gitmek durumundadır. Tarhiyat öncesi uzlaşmaya başvurmayan mükellef ise doğrudan dava yoluna gidebilecekleri gibi, tarhiyat sonrası uzlaşma yoluna da gidebilirler.

Bu aşamada “inceleme sonrasında” yapılacak değerlendirmeye ihbarnameler ve vergi inceleme raporları da eşlik etmektedir. Mükellef, bu aşamada hakkındaki eleştirileri ve bu eleştirilere dayanan tarhiyat rakamları görebilir durumdadır.

Vergi İncelemesinde İnceleme Sonrası Değerlendirme Toplantısı

Bu noktada yapılacak değerlendirmede mükellefin hukukunu etkileyebilecek tüm hususların dikkate alınmasında yarar vardır.

Aşağıda, bu toplantıda kavranmasında yarar olduğunu düşündüğümüz konulara ilişkin bir liste yer almaktadır.

Bu toplantının içeriği elbette tarhiyatın, eleştirinin içeriğine göre, mükellefin durumuna göre farklılıklar gösterecektir. Önemli olan, yapılan değerlendirmelerinde kritik önemde olduğu daha sonradan anlaşılacak bir konuyu bu toplantıda atlamamış olmaktır.

Bu toplantıya da konu hakkında söyleyecek sözü olan, sorumluluk ve yetkisi bulunanların katılımlarının sağlanması önem taşır. Bu çerçevede, söz konusu tarhiyattan etkileneceklerin konuyla ilgili usulü dairesinde bilgilendirilmesi, savunmalarını belgeleriyle birlikte yapmalarına olanak tanınması dikkate alınmalıdır.

Yine, toplantıda konuşulanların kısaca not alınması, ihtiyaç halinde mükellefin müşavir ve

avukatlarından yardım alınması düşünülebilir.

Bu toplantıda kavranmasını tavsiye ettiğimiz hususlar kısaca aşağıda sıralanmıştır:

İnceleme hakkında yeterli bilgi edinilmesini teminen;

Vergi incelemesinde mükellefe yöneltilen eleştiriler nelerdir?

Tarhiyata konu eleştiri münferit bir olay mıdır, yoksa devamı olan ve/veya önceki ve sonraki dönemleri etkileyen, mükellefin iş yapma biçimine doğrudan tehdit oluşturan yönleri olan çok boyutlu bir olay mıdır? Eğer eleştirinin diğer dönemleri de etkileyen boyutu varsa diğer dönemler bakımından bu eleştiri özelinde ortaya çıkan risk nedir?

Her bir eleştirinin rakamsal boyutu, toplamda ulaştığı boyut nedir? Bu hesaplamalar yapılırken uzlaşma değerleriyle dava değerleri karşılıklı değerlendirilmeli, yapılabilecek her bir ödemenin indirim kabiliyeti, ortakları ve/veya mükellefin malvarlığına etkileri doğru hesaplanmalıdır.

Olası bir ödemede bu külfetin mükellefin ortaklarına, yöneticilerine, tasdik yapan müşavirlerine, görüş veren müşavirlerine vs. üçüncü kişilere kısmen veya tamamen yansıtılması mümkün müdür?

Olası bir ödemenin geçmiş yıllarda dağıtılan karlara etkisi olacak mıdır?

Getirilen eleştiri için mükellef kayıtlarında karşılık ayrılmasını gerektirir bir durum var mıdır? Bu kararı vermek için gereğinde bir uzmana müracaat edilmelidir.

Vergi uyuşmazlığına konu olayın şirketin ticari

rekabet gücüne, iş yapma yöntemine veya hukuksal hak ve yükümlülüklerine bir etkisi olacak mıdır?

Vergi uyuşmazlığına konu olayın şirketin birleşme, devretme / devralma, tasfiye, bölünme ilişkilerini, nasıl etkileyecektir?

Vergi uyuşmazlığına konu olay, sadece vergi ile sınırlı kalmayarak hukuk alanında da yeni uyuşmazlık konularını ortaya çıkarma potansiyeli olan bir olay mıdır?

Olası dava süreci hakkında yeterli bilgi edinilmesini teminen;

Eleştiri konusu olayda olası savunma unsurları nelerdir? Açılacak bir davadan olumlu netice alınması ihtimali nedir?

Şirketin geçmiş dönemde yararlandığı afların bu eleştiri konusuna etkileri doğru değerlendirilmiş midir? Bu konuda söylenebilecekler nelerdir?

Dava sürecinde yeni bir af çıkma ihtimali nedir? Böyle bir affın mevcut mali külfette yaratacağı olası etki için neler söylenebilir?

Vergi incelemesi sürecinde mükellef lehine dikkate alınması gereken tüm unsurlar gereği gibi dikkate alınmış mıdır?

Değerlendirme konusu ihtilaf mükellefe özel bir ihtilaftır, yoksa diğer şirketlerde de gözlemlenen bir konu mudur? Öyle ise başka mükelleflerde davaya taşınmış mıdır? Taşınmış ise ihtilafın mevcut durumu için neler söylenebilir?

Mükelleflerde yapılacak değerlendirmede yukarıdaki hususların da kavranması karar alma sürecinde katkı sağlayacaktır.

Detaylı bilgi için:

Çetinkaya Hukuk Bürosu | www.cetinkaya.av.tr | Ofis Tel: +90 212 212 99 55 | Fax: +90 212 212 79 71

Av. Oğuz ÇETİNKAYA | oguzcetinkaya@cetinkaya.av.tr | Mecidiye Cad. Cevher Apt. No: 3/6 Mecidiyeköy 34387 Şişli - İstanbul

Av. Ali Özgür KARA | aliozgurkara@cetinkaya.av.tr | Mecidiye Cad. Cevher Apt. No: 3/6 Mecidiyeköy 34387 Şişli - İstanbul

Stj. Av. Sezer ÇİMEN | sezercimen@cetinkaya.av.tr | Mecidiye Cad. Cevher Apt. No: 3/6 Mecidiyeköy 34387 Şişli - İstanbul